

Vertikalna i horizontalna usklađenost inženjerskog obrazovanja u Hrvatskoj: rezultati istraživanja EUROGRADUATE

A. Tecilazić*, L. Mršić**

* Visoko učilište Algebra, Zagreb, Hrvatska

** Visoko učilište Algebra, Zagreb, Hrvatska

ana.tecilazic@algebra.hr, leo.mrsic@algebra.hr

Sažetak – Rad obuhvaća metodologiju istraživanja izvedene rezultate o zapošljivosti osoba s kvalifikacijama visokog obrazovanja stečenima u Hrvatskoj nad podacima prikupljenim u sklopu europskog istraživanja Eurograduate. Istraživanje daje relevantne uvide o horizontalnoj i vertikalnoj usklađenosti obrazovanja inženjera sa zanimanjima u kojima se zapošljavaju nakon stjecanja kvalifikacije. Teorijski okvir istraživanja obuhvaća ekonomsku teoriju ljudskog kapitala i sociološku teoriju socijalnog i kulturnog kapitala, a konceptualni okvir proizlazi iz povjesnog razvoja konstrukta zapošljivosti. Rezultati analize napravljene na uzorku prvostupnika s kvalifikacijama stečenima na veleučilištima 2016./2017. godine, u obrazovnom području „inženjerstvo, proizvodnja, gradevina“ (ISCED-F), pokazuju da je omjer šansi za njihovo zapošljavanje u zanimanju koje je u skladu s razinom stečene kvalifikacije više nego četiri puta veći u odnosu na omjer šansi pojedinaca koji su kvalifikaciju preddiplomske razine na veleučilištu stekli u referentnom obrazovnom području. Također, rezultati analize pokazuju da je za istu skupinu omjer šansi za zapošljavanje u zanimanju koje je u skladu s područjem studijskog programa također više nego četiri puta veći u odnosu na omjer šansi pojedinaca referentne skupine (u konkretnom slučaju skupine „usluge“). U provedbi analize kontrolirani su ostali mogući prediktori zapošljivosti koji su faktorskom analizom reducirani na manji broj latentnih faktora indikativnih za konstrukte ljudskog, socijalnog i kulturnog kapitala.

Ključne riječi - Eurograduate, inženjersko obrazovanje, zapošljivost, vertikalna usklađenost obrazovanja, horizontalna usklađenost obrazovanja, konkurentnost na tržištu rada

I. UVOD

Razvoj gospodarstva temeljenog na suvremenim tehnologijama i inovacijama zahtijeva kvalitetno i relevantno visoko obrazovanje temeljeno na najnovijim znanstveno-istraživačkim postignućima. Praćenjem i analizom zapošljivosti pojedinaca s kvalifikacijama stečenima kroz visoko obrazovanje moguće je utvrditi koji čimbenici doprinose zapošljavanju u zanimanju koje je u skladu s razinom i profilom stečene kvalifikacije, odnosno zapošljavanju u horizontalnoj i vertikalnoj usklađenosti obrazovanja i zanimanja.

Zapošljavanje u skladu sa stečenom kvalifikacijom mjerilo je zapošljivosti korišteno u empirijskim istraživanjima provedenim u Hrvatskoj [1][2][3]. Ono

upućuje na relevantnost i odgovarajuću kompleksnost znanja i vještina stečenih kroz obrazovanje u odnosu na zanimanje koje pojedinac obavlja [4]. Ovakav kriterij zapošljivosti odgovara osnovnim postavkama teorije ljudskog kapitala prema kojoj ulaganje u stjecanje znanja i vještina doprinosi materijalnom i nematerijalnom povratu pojedincu i društvu [5][6]. Kako bi se objasnili ishodi na tržištu rada pojedinca sa završenim inženjerskim obrazovanjem primijenjen je operativni model za analizu zapošljivosti koji se temelji na teorijama ljudskog kapitala te kulturnog i socijalnog kapitala, kako je predstavljeno u poglavlj II. Teorijski i konceptualni okvir.

Nakon teorijskog i konceptualnog okvira definirana je metodologija istraživanja te ispitana hipoteza prema kojoj šire obrazovno područje studijskog programa „inženjerstvo, proizvodnja, gradevina“ (prema međunarodnoj klasifikaciji ISCED-F) pozitivno utječe na zapošljivost mjerenu vjerojatnošću zapošljavanja u zanimanju koje je u skladu s razinom stečene kvalifikacije te s obrazovnim područjem studija. Hipoteza je provjerena i potvrđena primjenom logističke regresije na uzorku osoba s kvalifikacijama visokog obrazovanja stečenima završetkom prijediplomskog stručnog studija 2016./2017. godine na veleučilištima u Hrvatskoj. Podatci su prikupljeni u sklopu šireg europskog istraživanja Eurograduate u razdoblju od listopada 2018. do veljače 2019. godine.

Kao podlogu za istraživanje, autori su koristili skup podataka prikupljen u sklopu istraživanja Eurograduate uključuje 16.408 sudionika ispitivanja koji su kvalifikaciju visokog obrazovanja stekli na prijediplomskoj ili na diplomskoj razini 2013./2014. ili 2016. /2017. godine u jednoj od osam zemalja sudionica ispitivanja (Austrija, Česka, Grčka, Hrvatska, Litva, Malta, Norveška, Njemačka). Karakteristike analiziranog uzorka na kojem se bazira ovaj rad opisane su u poglavlj III. Metode istraživanja.

II. TEORIJSKI I KONCEPTUALNI OKVIR

Teorijski okvir istraživanja polazi od ekonomске teorije ljudskog kapitala te je nadopunjeno sociološkom teorijom kulturnog i socijalnog kapitala. Ljudski kapital najčešće se definira kao „znanja, vještine, kompetencije i obilježja pojedinca koji utječu na njegovu osobnu, društvenu i ekonomsku dobrobit“ [7]. Kulturni kapital obuhvaća materijalna kulturna dobra, ali i internalizaciju

kulturnog nasljeđa u osobnosti pojedinca [8]. Socijalni kapital podrazumijeva odnose i poveznice među ljudima koji pripadaju određenim društvenim skupinama povezanim kroz zajedničke interese, vrijednosti, norme i stavove i koje olakšavaju društvenim akterima pristup različitim resursima [8][9] uključujući i pristup kvalitetnom obrazovanju, stjecanju perspektivne kvalifikacije te zapošljavanju u prestižnim zanimanjima [10][11].

Iz ovako postavljenog okvira teorije ljudskog kapitala koja naglašava važnost znanja i vještina za uspjeh na tržištu rada te socioološke teorije koja djelovanje pojedinca razmatra kroz društveno okružje, kulturno-obrazovno nasljeđe obitelji te društvene mreže koje pojedinac oblikuje kroz prostor i vrijeme, proizlazi konceptualni okvir za analizu konstrukta zapošljivosti. Konceptualni okvir primijenjen u ovoj analizi ilustriran je operativnim modelom zapošljivosti osoba s kvalifikacijama visokog obrazovanja u ranoj fazi karijere (Slika 1.) razvijenim kroz opsežnije istraživanje provedeno u okviru doktorske disertacije „Zapošljivost osoba s kvalifikacijama visokog obrazovanja: tranzicija iz visokog obrazovanja na tržište rada“ [3] i testiran na odabranom uzorku. Predstavljeni operativni model zapošljivosti kao moguće prediktore zapošljivosti obuhvaća kulturni, socijalni i ljudski kapital i njihove ključne odrednice te zapošljivost analizira kroz tri ključna pokazatelja. U ovom radu analiza je ograničena na jedan od tri pokazatelja, konkretno usklađenost razine stečene kvalifikacije i područja studijskog programa s prvim značajnjim zanimanjem koje pojedinac pronalazi u godini dana nakon diplome. Ispitana je i potvrđena hipoteza prema kojoj područje studija ima značajan učinak na omjer šansi koje pojedinci s kvalifikacijama prve razine visokog obrazovanja stečenima na veleučilištu ili visokoj školi imaju za zapošljavanje u zanimanju koje je u skladu s razinom stečene kvalifikacije i područjem studija.

III. METODE ISTRAŽIVANJA

U analizi su korišteni empirijski podaci prikupljeni u okviru pilot europskog istraživanja Eurograduate u kojem je, uz osam europskih država, sudjelovala i Hrvatska. Anketni instrument je prethodno standardizirani upitnik koji uključuje pitanja koja se odnose na demografska obilježja, akademski i radni status, iskustvo studiranja te je obuhvatio teme koje se odnose na procjenu relevantnosti stečenog obrazovanja, znanja i vještina, međunarodne mobilnosti, volonterskog radova te iskustva rada za vrijeme studiranja u odnosu na tržište rada te procjenu demokratskih vrijednosti i uključenosti u društveni i političke aktivnosti.

Upitnikom su obuhvaćene osobe koje su u vrijeme studija bile redoviti ili izvanredni studenti. Visoka učilišta na kojima su sudionici istraživanja stekli kvalifikacije visokog obrazovanja uključuju privatna i javna visoka učilišta koja su podijeljena u dvije skupine, sveučilišta i ona visoka učilišta koja to nisu (ne-sveučilišta) što uključuje veleučilišta i visoke škole.

Radi provedbe istraživanja kontaktirano je svih 134 visokih učilišta u Republici Hrvatskoj, ali je tek njih 119 imalo valjane podatke za kontakt sudionika istraživanja zbog čega su u istraživanje ušli samo osobe koje su

kvalifikacije stekli na jednom od tih 119 visokih učilišta. Sudionici ispitivanja su kontaktirani preko visokog učilišta na kojem su stekli kvalifikaciju te uz potporu istraživačkog tima Studijskog centra socijalnog rada na Pravnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Upitnik se popunjavao od listopada 2018. godine do veljače 2019. godine nakon čega je slijedila obrada podataka koji su za osam zemalja sudionica istraživanja prikupljeni centralizirano.

Uzorkovanje je provedeno prema standardiziranim smjernicama koje je izradio koordinator istraživanja, Deutsche Zentrum für Hochschul und Wissenschaftsforschung (DZHW). Na prikupljenim podacima primjenjeno je utežavanje u odnosu na populacijske podatke te skup podataka obuhvaćenih ovom analizom uključuje odgovore od ukupno 930 osoba koje su u 2016./2017. godini kvalifikaciju stekle završetkom preddiplomskih stručnih studija na veleučilištima i visokim školama u Hrvatskoj (Tablica 1.). Među sudionicima ispitivanja dominanto zastupljena grupa su pojedinci u dobroj skupini do 24 godine (54,8%) te je nešto više sudionika ženskog spola (54,0%), nego muškog. Studijski programi podijeljeni su na osam obrazovnih područja studija, klasificiranih prema međunarodnoj klasifikaciji ISCED-F te uključuju: „obrazovanje“, „društvene znanosti, novinarstvo i informacije“, „poslovanje, administracija i pravo“, „informacijske i komunikacijske tehnologije“, „inženjerstvo, proizvodnja i građevina“, „poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i veterina“, „zdravstvo i socijalna skrb“ i „usluge“. Osobe s kvalifikacijama visokog obrazovanja u obrazovnom području „inženjerstvo, proizvodnja i građevina“ čine 20% analiziranog uzorka.

Ispitivanje prediktora zapošljavanja u zanimanju odgovarajućem stečenoj kvalifikaciji provedeno je logističkom regresijskom analizom. Zavisna varijabla, zapošljavanje u zanimanju odgovarajućem stečenoj kvalifikaciji i interpretira se kroz vertikalnu i horizontalnu (ne)usklađenost koje se utvrđuju temeljem procjene sudionika ispitivanja o razini kvalifikacije i o području obrazovanja potrebnima za obavljanje posla na kojem je zaposlen.

TABLICA 1. UZORAK PREMA DEMOGRAFSKIM PODATCIMA I OBRAZOVNIM PODRUČJIMA STUDIJA

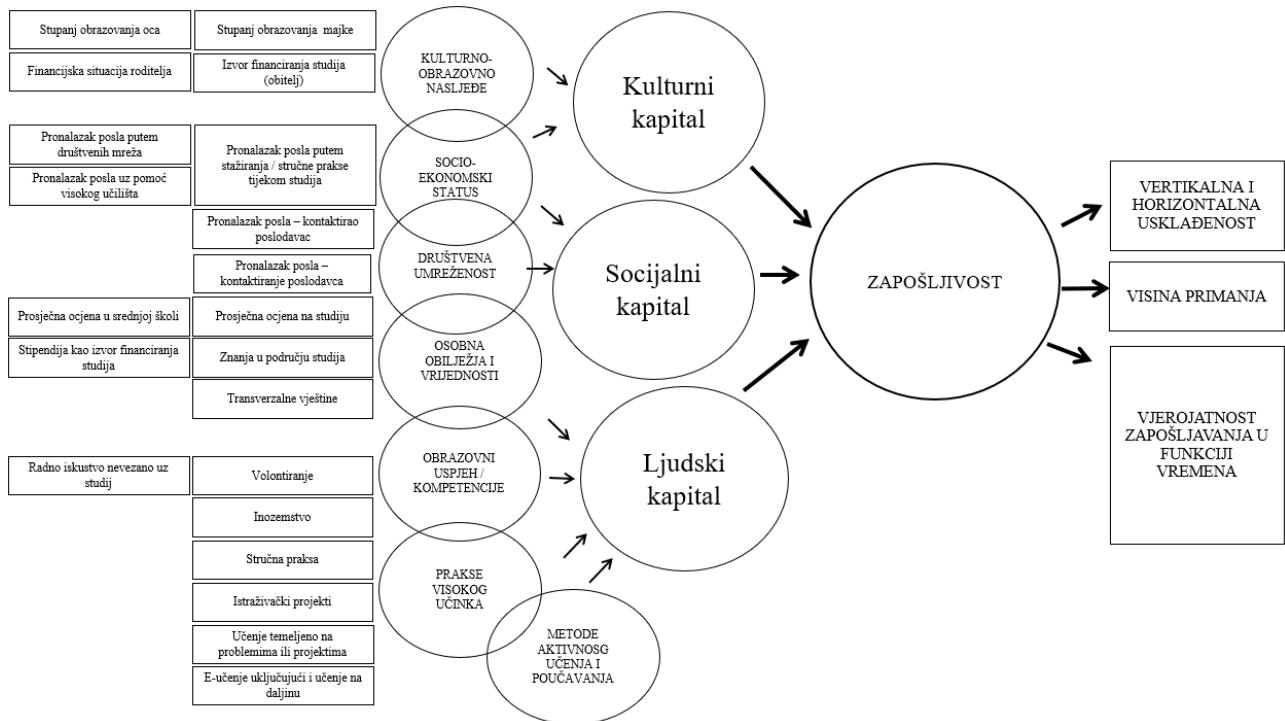
Dob	
do 24 godine	54,8%
25 – 29 godina	20,7%
30 – 34 godine	9,5%
35 – 39 godina	7,3%
40 – 49 godina	6,7%
50 i više godina	1,0%

Spol	
muškarci	46,0%
žene	54,0%

Obrazovno područje studija	
Obrazovanje	2%
Društvene znanosti, novinarstvo i informacije	3%
Poslovanje, administracija i pravo	37%
Informacijske i komunikacijske tehnologije	8%
Inženjerstvo, proizvodnja i građevina	20%
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i veterina	4%
Zdravstvo i socijalna skrb	19%
Usluge	8%

SLIKA 1. Operativni model zapošljivosti

Nezavisna varijabla koja se ispituje ovom analizom je područje studijskog programa klasificirano prema međunarodnoj klasifikaciji ISCED-F. Međutim, ograničenja koja proizlaze iz anonimizacije podataka prikupljenih kroz međunarodno istraživanje Eurograduate su takve da nije moguće utvrditi povezanost sudionika ispitivanja s konkretnim studijskim programima, odnosno kvalifikacijama koje se njima stječu.

U logističkoj regresiji kontrolirani su ostali mogući prediktori zapošljivosti osoba s kvalifikacijama visokog obrazovanja koji su prethodno faktorskom analizom reducirani na manji broj latentnih faktora indikativnih za konstrukte ljudskog, socijalnog i kulturnog kapitala, a koji su uključeni u analizu kao kovarijate u blokovima. Slijed uključivanja blokova nezavisnih varijabli određen je obzirom na vremenski slijed formiranja prediktora. U prvom bloku uključena je kontrolna varijabla „status za vrijeme studiranja“ (samo u analizi ispitivanja vertikalne usklađenosti, gdje se pokazala značajnom) uz varijablu „ISCED obrazovno područje studijskog programa“ gdje je kao referentna vrijednost određena vrijednost „usluge“. U drugom bloku uključeni su faktorski bodovi koji se odnose na obilježja pojedinca i njegova kulturnog nasljeđa, a u trećem faktorski bodovi koji se odnose na metode učenja i poučavanje te oni koji se odnose na prakse visokog učinka za vrijeme studija. U četvrtom bloku uključene su mjerene varijable koje se odnose na strategije pronalaženja posla: „putem oglasa u električnim medijima“; „putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje“; „sam(a) kontaktirao/la poslodavca“; „obratio se poslodavac“; „preko obitelji, prijatelja i poznanika“.

IV. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Rezultati analiza provedenih na uzorku osoba s kvalifikacijama preddiplomske razine stečenima na veleučilištu ili visokoj školi pokazali su da na prvo značajnije zapošljavanje u zanimanju koje je u skladu s razinom stečene kvalifikacije (vertikalna usklađenost) statistički značajno utječe četiri skupine prediktora i to: status za vrijeme studiranja, područje obrazovanja, metode učenja i poučavanja, iskustvo studiranja u inozemstvu te samoinicijativno kontaktiranje poslodavca kao uspješna strategija pronalaženja zaposlenja (Tablica 2.). S druge strane, na prvo značajnije zapošljavanje u zanimanju koje je u skladu s područjem studijskog programa (horizontalna usklađenost) statistički značajno utječe tri skupine prediktora: područje obrazovanja, obrazovni uspjeh te volontiriranje za vrijeme studija (Tablica 3.).

Provedena analiza potvrđila je postavljenu hipotezu te pokazuje da, uz kontroliranje varijabli koje upućuju na ljudski, socijalni i kulturni kapital, uz istaknute prakse visokog učinka i metode učenja i poučavanja za vrijeme studija, područje studija ima vrlo značajan učinak na zapošljavanje koje je vertikalno i horizontalno u skladu s kvalifikacijom. Regresijska analiza je pokazala da će posao u skladu s razinom kvalifikacije vjerojatnije naći osobe s kvalifikacijama na preddiplomskoj razini stečenima na veleučilištima i visokim školama i to u područjima obrazovanja, društvenih znanosti, novinarstva i informacija, informacijske i komunikacijske tehnologije, inženjerstva, proizvodnje i građevine te zdravstva i socijalne skrbi, u odnosu na osobe s kvalifikacijama preddiplomske razine stečenima na veleučilištu ili visokoj školi u referentnom području usluga. Vezano za zapošljavanje u horizontalnoj usklađenosti, regresijska analiza je pokazala da će posao u skladu s područjem studija vjerojatnije naći osobe s kvalifikacijama

preddiplomske razine koja se stječe na veleučilištima i visokim školama u područjima informacijske i komunikacijske tehnologije, inženjerstva, proizvodnje, građevine te zdravstva i socijalne skrbi, u odnosu na osobe s kvalifikacijama iste razine i vrste u referentnom području usluga.

Promatrajući posebno osobe s kvalifikacijama stečenima završetkom stručnih studija u području inženjerstva,

TABLICA 2. Prediktori koji utječu na zapošljavanje; horizontalna usklađenost

Prediktor	B	S.E.	Wald	Df	Sig.	Exp(B)
Status studenta (redovni)	-0,834	0,288	8,399	1	0,004	0,434
ISCED područje			27,183	8	0,001	
Obrazovanje	2,472	1,098	5,066	1	0,024	11,844
Društvene znanosti, novinarstvo i informacije	2,235	0,923	5,859	1	0,016	9,346
Poslovanje, administracija i pravo	1,173	0,434	7,316	1	0,007	3,232
Informacijske i komunikacijske tehnologije	1,782	0,551	10,463	1	0,001	5,943
Inženjerstvo, proizvodnja i građevina	1,455	0,491	8,770	1	0,003	4,283
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i veterina	0,010	0,731	0,000	1	0,989	1,010
Zdravstvo i socijalna skrb	2,217	0,513	18,662	1	0,000	9,177
Obiteljski kulturni kapital	0,157	0,135	1,350	1	0,245	1,170
Obrazovni uspjeh (ljudski kapital)	0,232	0,156	2,200	1	0,138	1,261
Metode pasivnog učenja i poučavanja	-0,248	0,118	4,413	1	0,036	0,780
Metode aktivnog učenja i poučavanja	-0,342	0,133	6,597	1	0,010	0,711
Studij u inozemstvu	-0,453	0,193	5,510	1	0,019	0,635
Volontiranje	0,119	0,141	0,720	1	0,396	1,127
Radno iskustvo	-0,030	0,119	0,062	1	0,804	0,971
Stručna praksa	-0,139	0,151	0,849	1	0,357	0,870
Putem oglasa u elektroničkim medijima	-0,319	0,309	1,066	1	0,302	0,727
Putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje	0,061	0,338	0,032	1	0,857	1,063
Samoinicijativno kontaktiranje poslodavca	0,534	0,315	2,864	1	0,091	1,705
Kontaktirao poslodavac	0,269	0,336	0,644	1	0,422	1,309
Preko obitelji, prijatelja i poznanika	0,144	0,283	0,261	1	0,609	1,155
Constant	-0,461	0,531	0,754	1	0,385	0,631

TABLICA 3. Prediktori koji utječu na zapošljavanje; vertikalna usklađenost

Prediktor	B	S.E.	Wald	df	Sig.	Exp(B)
ISCED područje			23,488	8	0,003	
Obrazovanje	1,709	1,257	1,847	1	0,174	5,522
Društvene znanosti, novinarstvo i informacije	-0,459	0,832	0,304	1	0,581	0,632
Poslovanje, administracija i pravo	0,647	0,429	2,268	1	0,132	1,909
Informacijske i komunikacijske tehnologije	1,213	0,606	4,007	1	0,045	3,365
Inženjerstvo, proizvodnja i građevina	1,443	0,522	7,636	1	0,006	4,232
Poljoprivreda, šumarstvo, ribarstvo i veterina	-0,962	0,731	1,732	1	0,188	0,382
Zdravstvo i socijalna skrb	1,479	0,533	7,688	1	0,006	4,390
Obiteljski kulturni kapital	0,021	0,151	0,019	1	0,891	1,021
Obrazovni uspjeh (ljudski kapital)	0,427	0,180	5,631	1	0,018	1,532
Metode pasivnog učenja i poučavanja	-0,186	0,128	2,124	1	0,145	0,830
Metode aktivnog učenja i poučavanja	0,128	0,144	0,784	1	0,376	1,136
Studij u inozemstvu	-0,203	0,201	1,025	1	0,311	0,816
Volontiranje	0,348	0,146	5,687	1	0,017	1,416
Radno iskustvo	-0,250	0,141	3,143	1	0,076	0,779
Stručna praksa	-0,202	0,170	1,423	1	0,233	0,817
Pronalazak posla putem oglasa u elektroničkim medijima	0,670	0,396	2,857	1	0,091	1,954
Pronalazak posla putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje	0,207	0,397	0,272	1	0,602	1,230
Pronalazak posla uz samoinicijativno kontaktiranje poslodavca	0,332	0,356	0,872	1	0,350	1,394
Pronalazak posla na način da ga je kontaktirao poslodavac	-0,355	0,368	0,930	1	0,335	0,701
Preko obitelji, prijatelja i poznanika	-0,023	0,316	0,005	1	0,941	0,977
Konstanta	0,263	0,515	0,261	1	0,609	1,301

Opis polja u tablicama: Prediktor - služi kao oznaka na temelju koje se prognosira odnosno mjeri; B - koeficijent za unutarnji model; S.E. - predstavlja standardnu pogrešku oko koeficijenta za konstantu; Wald i Sig. - predstavljaju Waldov hi-kvadrat test koji testira nullu hipotezu da je konstanta jednaka 0. Ova se hipoteza odbacuje jer je p-vrijednost (navедena u stupcu pod nazivom "Sig.") manja od kritične p-vrijednosti od .05 (ili .01); df - predstavlja stupnjeve slobode za Waldov hi-kvadrat test. Postoji samo jedan stupanj slobode jer u modelu postoji samo jedan prediktor, naime konstanta; Exp(B) - predstavlja potenciranje B koeficijenta, što je omjer izgleda. Ova je vrijednost dana prema zadanim postavkama jer je omjer izgleda lakše protumačiti nego koeficijent, koji je u jedinicama log-odds.

proizvodnje i građevine na veleučilištima i visokim školama moguće je utvrditi da se takve osobe imaju više šansi zapošljiti u zanimanjem koje je vertikalno i horizontalno u skladu s njihovom kvalifikacijom. Kontrolirajući ostale varijable, omjer šansi za zapošljavanje u zanimanju koje je u skladu s razinom

stećene kvalifikacije za pojedince koji su kvalifikaciju preddiplomske razine stekli na veleučilištu ili visokoj školi, u obrazovnom području „inženjerstvo, proizvodnja, građevina“ veći je 428% ($B = 1,455$; $p = 0,003$), u odnosu na omjer šansi pojedinaca koji su kvalifikaciju preddiplomske razine stekli na veleučilištu ili visokoj školi u obrazovanom području „usluge“ dok je njihov omjer šansi za zapošljavanje u zanimanju koje je u skladu s područjem obrazovanja veći 423% ($B = 1,443$; $p = 0,006$), u odnosu na omjer šansi pojedinaca koji su kvalifikaciju preddiplomske razine na veleučilištu ili visokoj školi stekli u obrazovanom području usluga.

V. ZAKLJUČAK

Zapošljavanje u horizontalnoj i vertikalnoj usklađenosti važan je pokazatelj strukturne usklađenosti sustava obrazovanja i tržišta rada [12] te, iz perspektive teorije ljudskog kapitala, pokazuje da učinkovito ulaganje u obrazovanje pojedincu i društvu donosi materijalni i nematerijalni povrat [5][6]. Osobe koje uspješno pronađu posao u kojem u većoj mjeri mogu primjenjivati znanja i vještine stećene kroz studij bolje će ostvariti povrat uloženog u obrazovanje od onih koji se zapošljavaju u zanimanjima u kojima su dostatne kompetencije niže razine ili znanja i vještine koje nisu nužno stekli kroz studij. Stoga se osobe koje se zapošljavaju sa višom razinom horizontalne i vertikalne usklađenosti pokazuju zapošljivijima u odnosu na one sa nižom razinom promatrane usklađenosti. Uz primjenu operativnog modela za analizu zapošljivosti razvijenim na temelju skupa podataka prikupljenih kroz europsko pilot istraživanje Eurograduate, te uz kontroliranje mogućih prediktora njihove zapošljivosti, rezultati analize su predloženim su modelom pokazali da inženjersko obrazovanje povećava šanse za pronalaženje prvog zaposlenja u skladu s razinom stećene kvalifikacije i područjem studija.

REFERENCE

- [1] T. Matković, “Obrasci tranzicije iz obrazovnog sustava u svijet rada u Hrvatskoj. Doktorska disertacija. Zagreb. Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studijski centar socijalnog rada,” 2011. <https://www.voced.edu.au/content/ngv:16446> (accessed Dec. 19, 2020).
- [2] I. Rimac and J. Oresta, Analiza mogućnosti praćenja tranzicije na tržište rada diplomiranih s veleučilišta i visokih škola kombiniranjem podataka visokih učilišta, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje. Zagreb: Ministarstvo znanosti i obrazovanja, 2018.
- [3] A. Tecilazić, “Zapošljivost osoba s kvalifikacijama visokog obrazovanja: tranzicija iz visokog obrazovanja na tržište rada (Nacrt doktorske disertacije).” 2023.
- [4] L. Dacre Pool and P. Sewell, “The key to employability: developing a practical model of graduate employability,” Education + Training, vol. 49, no. 4, pp. 277–289, Jun. 2007, doi: 10.1108/00400910710754435.
- [5] G. S. Becker, “Investment in Human Capital: A Theoretical Analysis,” Journal of Political Economy, vol. 70, no. 5, Part 2, pp. 9–49, Oct. 1962, doi: 10.1086/258724.
- [6] T. W. Schultz, “Investment in Human Capital,” 1961.
- [7] B. Keeley, Human capital: how what you know shapes your life. Paris: OECD, 2007.
- [8] P. Bourdieu, “The Forms of Capital u Richardson, J., Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education;,” Westport, CT: Greenwood, pp. 241–58, 1986.
- [9] P. Bourdieu and J. C. Passeron, Reproduction in education, society, and culture, 1990 ed. London; Newbury Park, Calif. Sage in association with Theory, Culture & Society, Dept. of Administrative and Social Studies, Teesside Polytechnic, 1990.
- [10] Antony Abraham Jack, “The Privileged Poor: How Elite Colleges are Failing disadvantaged students.”
- [11] G. C. Wolniak and M. E. Engberg, “Do ‘High-Impact’ College Experiences Affect Early Career Outcomes?,” The Review of Higher Education, vol. 42, no. 3, pp. 825–858, 2019, doi: 10.1353/rhe.2019.0021.
- [12] G. C. Wolniak and E. T. Pascarella, “The effects of college major and job field congruence on job satisfaction,” Journal of Vocational Behavior, vol. 67, no. 2, pp. 233–251, 2005, doi: 10.1016/j.jvb.2004.08.010.